[2023] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਨਈਮ ਅਹਿਮਦ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ)

(2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 257)

30 ਜਨਵਰੀ, 2023

[ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐੱਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਧਾਰਾ 375,376-ਸਜ਼ਾ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ. 376, ਜਦੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਧਾਰਾ- ਧਾਰਾ 375 ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਿਆ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜੋ ਖੁਦ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਉਸ ਨੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਫ਼ੀ ਪਰਿਪੱਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ-ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- ਉਸਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਨ - ਉਸਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ, ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ - ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਰੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872- ਧਾਰਾ 114 ਏ.

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਧਾਰਾ 90,375-ਆਯੋਜਿਤਃ "ਸ਼ਬਦ" "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" " ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਧਾਰਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਧਾਰਾ 375, ਹੋਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ-ਤੀਜੀ, ਚੌਥੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵ ਇਸ ਦੇ, ਜਦ ਦੋਸ਼ੀ' ਬਲਾਤਕਾਰ 'ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-" ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਹਾਲਾਤ "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" ਸਮੀਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860- ਧਾਰਾ.375,376 – ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ - ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ – ਰੱਖਿਆ ਗਿਆਃ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 376 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਮੂਰਖਤਾ ਹੋਵੇਗੀ-ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਧਾਰਾ 276,277-ਆਯੋਜਿਤਃ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। – ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਭਾਵ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਹੋਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੂਲ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ। – ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਧਾਰਾ.277 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2005)

1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 88; ਡਾ. ਧਰੁਵਰਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਸੋਨਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 18 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 191; ਉਦੈ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 46; ਦੀਪਕ ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2013) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 675-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 293-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2005) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 88 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 15

(2019) 18 ਐਸਸੀਸੀ 191'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 17

(2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 46 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 14

(2013) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 675 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 16

(2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 293 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ' ਪੈਰਾ 6

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂ: 2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.257.

2016 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ. 46 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.09.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. (ਏ. ਸੀ.) ਪਾਰਸਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਸੱਤਿਆ ਮੋਹੰਤੀ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਵੀਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਤਿਕਾ ਹਰਿਆਣੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਵਸਥੀ, ਦੇਵਵਰਤ ਸਿੰਘ, ਰੋਹਿਨ ਭੱਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਸਕਨ ਸੁਰਾਣਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡ. ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ, ਅਨੁਪਮ ਭਾਟੀ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਅਹਿਮਦ, ਆਮਿਰ ਕਲੀਮ, ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗਾ, ਨਕੁਲ ਚੌਧਰੀ, ਵਸੀਮ ਅਖ਼ਤਰ ਖਾਨ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੇ. ਐਲ. ਜੰਜਨੀ, ਕੇਤਨ ਪਾਲ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਖਿਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾਬਲੀ ਦੱਤਾ, ਟੀ. ਐਸ. ਸਬਰੀਸ਼, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੇਲਾ ਐੱਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2.ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 46/2016 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 30.09.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ...

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ, ਦਵਾਰਕਾ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 27.11.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 67/2015.

3. ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 7 ਸਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ 5,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸੀ-1/3/5, ਸੰਜੇ ਐਨਕਲੇਵ, ਉੱਤਮ ਨਗਰ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। 21.03.2015 ਨੂੰ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ (ਦੋਸ਼ੀ) ਕੋਲ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੁਤਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ (ਨਿਕਾਹ) ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਪਸਹੇੜਾ ਬਾਰਡਰ ਨਾਥੂ ਮੱਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਝੂਠੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਨਮਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਵੀ।

ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੋਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 21.03.2015 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਿੰਦਾਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 412/2015 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਗਿਆਰਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 1.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 375 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 2009-2010 ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 2011 ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੰਬਰ 2011 ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 2012 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਮਾਰਚ 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਖੋਹਣ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਡਾ. ਧਰੁਵਰਮ ਮੁਰਲਿਧਰ ਸੋਨਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ' ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਤਹਿਤ' ਬਲਾਤਕਾਰ 'ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7. ਐੱਚ. ਕੇ ਐਲ ਜੰਜਾਨੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 8. ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਬਲਾਤਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ' ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ 1 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। (2005) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 88 2. (2013) 9 ਐਸਸੀਸੀ 293 3. (2019) 18 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 191

ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੀ ਧਾਰਾ-ਦੂਜੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 375 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"90. ਡਰ ਜਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹਿਮਤੀ।

ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਸਹਿਮਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਅਜਿਹੇ ਡਰ ਜਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ-ਜੇ ਸਹਿਮਤੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਮਨ ਦੀ ਬੇਆਰਾਮੀ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਤੋਂ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ-ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਸਹਿਮਤੀ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ.

375. ਬਲਾਤਕਾਰ-ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ "ਬਲਾਤਕਾਰ" ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ (ਏ) ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਯੋਨੀ, ਮੂੰਹ, ਮੂਤਰ ਜਾਂ ਗੁਦਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਯੋਨੀ, ਮੂਤਰ ਜਾਂ ਗੁਦਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਸੀ) ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਯੋਨੀ, ਮੂਤਰ, ਗੁਦਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕੇ; ਜਾਂ (ਡੀ) ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ, ਯੋਨੀ, ਮੂਤਰ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ, ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ, ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ, ਮੂੰ ਪਹਿਲਾ-ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਦੂਜਾ-ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਤੀਜਾ-ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਚੌਥਾ-ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਵਾਂ-ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ, ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮਨ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਛੇਵਾਂ-ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਹੋਵੇ।

ਸੱਤਵਾਂ-ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 1-ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਯੋਨੀ" ਵਿੱਚ ਲੈਬੀਆ ਮੇਜਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2-ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਿਨਸੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਜੋ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪਵਾਦ 1. ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਪਵਾਦ 2-ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਚਾਰ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਗ੍ਰਾਫ-'ਬਲਾਤਕਾਰ' ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 114ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨੇਗੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

11. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 90 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 375 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ 'ਬਲਾਤਕਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਬਦ "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 375 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ-ਤੀਜੀ, ਚੌਥੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ' ਬਲਾਤਕਾਰ 'ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਹਾਲਾਤ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਧਾਰਾ 375 ਸੱਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਬਲਾਤਕਾਰ' ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ-ਤੀਜਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ-ਚੌਥਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ-ਪੰਜਵਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

12. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

13. ਧਾਰਾ 90 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਉਦੈ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 4 ਵਿੱਚ, ਲਗਭਗ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਡੂੰਘਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਾ 21 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ, ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ

4 (2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 46

ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਸੀ, ਜਾਂ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਰੇਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। 22. - xxx-xx

23. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਡੂੰਘੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਕੰਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਬੁੱਧੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਸਕੇ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ, ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਥ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

15. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਦੈ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

"28. ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ, ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧੋਖਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 375 ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਯੰਤੀ ਰਾਣੀ ਪਾਂਡਾ [1984 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ ਐਲ.ਜੇ. 1535: (1983) 2 ਸੀ.ਐਚ.ਐਨ 290 (ਕੈਲ)] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਦੈ ਕੇਸ [(2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 46:2003 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ) 775: (2003) 2 ਸਕੇਲ 329] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਜੋੜ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ ਐਲ.ਜੇ. ਪੀ. 1538, ਪੈਰਾ 7)-"ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ) ਅਗਲੇ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਂਸਰੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਤੱਥ ਦੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜਲਾਦੂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ [ਆਈ ਐਲ ਆਰ (1913) 36 ਪਾਗਲ 453:15 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ ਐਲ.ਜੇ. 24] (ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ). ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਕਿ "ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ", ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਵਧਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੈ ਕੇਸ [(2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 46:2003 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 775: (2003) 2 ਸਕੇਲ 329] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਦੀਪਕ ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 5 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਬਲਾਤਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ' ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਕੇ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਯਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ
5 (2013) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 675

"21. ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਨ, ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਨੂੰ ਤੋਲਦਾ ਹੈ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਸਨ।

22. xxxx

23. xxxx

24. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੇਂ i.e. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੇਸ਼ਕ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਟੱਲ ਹਾਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। "ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ, ਤੱਥ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ

ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਫਿਰ ਡਾ. ਧਰੁਵਰਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਸੋਨਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਅਤੇ ਧਾਰਾ-II ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

"23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਰਮਾਉਣ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਗਲਤ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਹੁਣ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ' ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਗਲਤ ਸੀ।

19. ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨਃ

(i) ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰਿਕਸ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਸਨ।

(ii) ਦੋਸ਼ੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(iii) ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(iv) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 28/10/2011 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਮਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।

(v) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 2012 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ।

(vi) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਜੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।

(vii) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

(viii) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 21 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।
20. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੀ ਧਾਰਾ ॥ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਮੂਰਖਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।
21. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜੋ ਖੁਦ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਥਿਤ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਤੱਕ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ' ਬਲਾਤਕਾਰ 'ਵਰਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇੰਨੀ ਪਰਿਪੱਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕੰਮ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਮਰ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ' ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ, ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

22. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

23. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀਦੀ ਧਾਰਾ 276 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 277 ਦਾ ਹਵਾਲਾ. ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"276 (1) ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੱਜ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਏ ਗਏ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ।

277. ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 275 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 276 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

(ਏ) ਜੇ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਅ) ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ, ਜੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਵੇ,

ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਨੁਵਾਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾ; (ਏ) ਜਿੱਥੇ ਖੰਡ (ਅ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੰਡ (ਅ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

24. ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀ. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 277 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਜੇ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗਵਾਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ, ਜੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਨੁਵਾਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੂਲ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀਦੀ ਧਾਰਾ 277 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

26. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler